

Statsforvalteren i Innlandet

Prosjektbeskrivelse for Hemberget 2

For gjennomføring av restaurering

Av Suzanne Wien

Statsforvalteren i Innlandet

Forfatter(e): Suzanne Wien

Forsidebildet: Grøft med krakelering i Hemberget naturreservat
Foto: Suzanne Wien

Innhold

Hemberget 2.....	3
Beskrivelse av myra:.....	3
Kontaktpersoner	3
Beskrivelse av restaureringen:.....	4
Skogbilde og hogst	5
Teknisk utstyr	5
Milepæler	5
Forarbeider	5
Hensyn	6
Påvirkning utenfor restaureringsområdet	6
Mål og måloppnåelse.....	6
Motorferdsel.....	6
Kommunikasjon	7
Kriterier for tilfredsstillende utført arbeid:	7
Vedlegg.....	8

Hemberget 2

Beskrivelse av myra:

Prosjektet består av flere myrer, i og utenfor Hemberget naturreservat i Våler kommune (figur 1). Myrene er i hovedsak ikke naturtypekartlagt, men innenfor naturreservatet ligger myrene i en registrert naturtype av gammel granskog (figur 2). Les mer om naturtypen her: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089198>. I DMK er myrene registrert som en blanding mellom dyp og grunn myr med nøysom vegetasjon, men et par steder er vegetasjonen registrert som ikke nøysom.

Det er generelt god nok dybde på torvlaget. Det ble tatt 51 dybdemål og snittet av disse gir en dybde på 1,1 meter (figur 3). Hellingen på myrene går hovedsakelig nord-vestover (figur 4). Adkomstveien for gravemaskina vil bli fra skogsbilvei nord for prosjektet (figur 5).

Kontaktpersoner

Statsforvalteren i Innlandet har ansvaret for prosjektet. Kontaktperson er Suzanne Wien. Statens naturoppsyn følger opp prosjektene i felt. Kontaktperson er Kjølvs Øystein Falklev. Statskog er grunneier. Kontaktperson er Rune Aamold.

Tabell 1. Oversikt over kontaktpersoner

Rolle	Navn	Telefonnummer
Ansvarlig hos oppdragsgiver	Suzanne Wien	97 08 30 88
Feltansvarlig	Kjølv Øystein Falklev	95 16 50 85
Grunneierkontakt	Rune Aamold	48 13 44 20

Beskrivelse av restaureringen:

Ønsket oppstart er uke 22, dvs. 30. mai.

Slutføringsdato er satt til 07.08.2023.

Tabell 2. Oppsummering av arbeidet som skal utføres

Grøft som skal tettes	3656 meter
Demninger som skal lages	Ca. 550
Torvtak	ingen
Brytningsdemninger som skal lages	ingen
Reprofilering som skal gjøres	ingen
Forventet restaurert areal	73 daa
Forsterkede demninger	Ca. 5

Restaureringsmetoden vil bestå av undergraving av grøfter, og produksjon av torvdemninger, samt noen forsterkede demninger på kritiske punkt. Grøftene er stedvis noe dypere og bredere enn vanlig.

Demningene er plassert en pr. 40 cm fall. På grunn av hellingen i dette prosjektet, blir det mange demninger på kartet. Dette vil antagelig justeres for ved gjennomgang og oppmerking av prosjektet i felt, da det ikke vil være plass/nok torv tilgjengelig til så mange demninger.

Torvdemningene bygges ved bruk av stedege torvmasser (figur 6). Oppå demningene skal det plastres med toppvegetasjon. Demningene bygges i henhold til oppmerking i felt og appen Field Maps. Demningene skal normalt være horisontalt rette, og toppen (uten toppdekke) skal ligge minimum 30 cm over det som må forventes å bli ny vannstand. Demningens lengde og bredde må vurderes i felt for hver enkelt demning. Mellom demningene fylles grøfta med rester fra gammel grøftvoll, og den hogde vegetasjonen som ligger langs grøftvollen. Grøftene (figur 7) fylles i sin helhet igjen med angitt materiale, dersom det er tilstrekkelig med masser tilgjengelig.

Eventuelle forsterkede demninger bygges av stedegen furu i tillegg til stedegen torv.

Trær som hugges i forbindelse med restaureringen skal kappes så nærme bakken som mulig. Trær/busker skal deretter gjemmes nede i grøftene når de tettes, eller i hull etter torvhenting. Røtter, kvister ol. skal ikke stikke opp. Hjelper går over og kapper bort oppstikkende røtter, kvister ol. der en ikke får gjemt dette tilstrekkelig. Generelt skal myrflatene åpnes. Store trær på myrflata skal i hovedsak bli stående, men små trær på myrflata kappes ned og blir liggende, særlig løvtrær.

Ved restaurering av myrer får vi ofte underskudd av toppvegetasjon. Det er derfor viktig å ta vare på denne under arbeidet, ved å legge den til siden framfor å grave den ned. Dette gjelder også vegetasjonen som vokser nede i grøftene. Myroverflaten skal etter restaurering se mest mulig ut som en naturlig myroverflate. Det skal være så lite bar torv som mulig. Det skal tilstrebtes å ødelegge minst mulig av intakte torvmasser når en gjennomfører restaureringen. Mindre trær som blir kjørt ned, eller på annen måte skades, kappes ned, kvistes og klemmes ned i overflaten.

Skogbilde og hogst

Myra er i utgangspunktet relativt åpen, uten trær. Grøftene har ført til noe mer oppslag av trær, særlig i kantgrøftene. Antas uproblematisk å få gjemt det meste i uttakshull i myra. I naturtype-polygonet bør det vurderes nøye om det er nødvendig å ta ned trær for å få gjennomført restaureringen. Utover det som er absolutt nødvendig for å få plass, skal det ikke hogges trær i dette området. Området er merket med rødt polygon, kodet «vegetasjon som skal stå i fred» (figur 8).

Teknisk utstyr

Vi har ingen føringer på størrelse på maskin på dette prosjektet, men den må ha rotortilt. Siden grøftene er relativt dype og brede, vil vi anta at det lønner seg med ei større maskin. Det skal brukes jernhest til frakt av drivstoff. Hjelper må ha både motorsag og ryddesag. I tillegg skal det brukes biologisk nedbrytbar hydraulikkolje og alltid være tilgjengelig absorbent ved maskinene og andre utsatte punkter.

Milepæler

Aktuelle milepæler er:

1. Oppstartsbefaring
2. Sluttbefaring

Oppdragsgiver, SNO, gravemaskinfører(-e) og ansvarlig hos entreprenør bør være tilstede på restaureringsobjektet ved disse milepælene.

Forarbeider

Før restaureringen igangsettes skal entreprenøren legge inn gravemelding via www.gravemelding.no. Alt av utstyr som skal brukes under restaureringen skal også være grundig rengjort. Dette for å hindre spredning av fremmede arter. Det forventes at maskinene har full tank når de ankommer restaureringsobjektet. Prosjektet bør lastes ned i Field Maps før en ankommer restaureringsobjektet. Vi forventer også at både

gravere og de som skal hogge, har lest og forstått innholdet i denne prosjektbeskrivelser, før oppstart.

Hensyn

Dersom restaureringen foregår i jaktperioder, vil dette ikke særskilt hensyntas. Jegere som ønsker mer informasjon skal henvises til informasjonsplakaten som henges opp av SNO ved prosjektets oppstart. Likeledes kan andre som ønsker mer informasjon geleides dit.

Det er ikke registrert kulturminner i restaureringsområdet. Dersom maskinfører oppdager kulturminner, eller andre ting som en er usikker på i myra, skal straks oppdragsgiver eller SNO kontaktes, og gravingen midlertidig stanses.

Området er registrert som friluftslivsområde. Det ble observert flere stier i området under befaring. Det vil kunne bli noe arbeid med tilrettelegging av sti. Dette vil regnes inn som tilleggsarbeider.

Påvirkning utenfor restaureringsområdet

Det antas at områder utenfor ikke vil bli negativt påvirket av tiltaket.

Mulighetene for å utvide restaureringsområdet utenfor planlagt areal er undersøkt. Disse utgjør prosjekt Hemberget 1 og 3.

Mål og måloppnåelse

Hovedpoenget med tiltaket er å få hevet vannstanden opp til bakkenivå. Det er ønskelig med færrest mulig åpne kjøldammer (vannspeil) bak demningene, og mest mulig stillstand på vannet. Det er også ønskelig at vannet fra grøftene fordeler seg jevnt utover hele myra. Dette vil resultere i at vi tilbakefører et ødelagt myrsystem til ei fungerende myr som kan gi oss tjenester som rent vann, lagring av karbon, habitat for mange arter og flomdemping.

Motorferdsel

Det skal utvises så stor forsiktighet som arbeidene tillater under ferdsel og anlegg på myra. Det forventes at entreprenør gjør nødvendige tiltak for å forhindre kjørespor i forbindelse med prosjektet.

Som hovedregel skal det kun kjøres langs grøftene som skal restaureres, og unngås å kjøre med både gravemaskin og jernhest ute på selve myrflatene.

Kjøring med jernhest skal begrenses til et minimum, og er kun tillatt for å frakte utstyr som drivstoff, og andre tunge objekter, som ikke kan bæres, inn på myra. Kjøretøy skal ikke brukes til persontransport, eller transport av lett utstyr. Det er ønskelig at påfyll av drivstoff planlegges godt.

Tillatelse til motorferdsel i utmark må søkes Våler kommune, for de delene av prosjektet som ligger utenfor naturreservatet. Statsforvalteren sender denne søknaden ila første

kvartal 2023. Vi er avhengige av dispensasjon for å få gjennomført disse delene av tiltaket.

Kommunikasjon

Det forventes kontinuerlig oppdatering av Field Maps, samt en kort, ukentlig, skriftlig oppsummering av fremdriften. Denne rapporten skal sendes til oppdragsgivers representant, **Suzanne Wien**, på suzanne.wien@statsforvalteren.no.

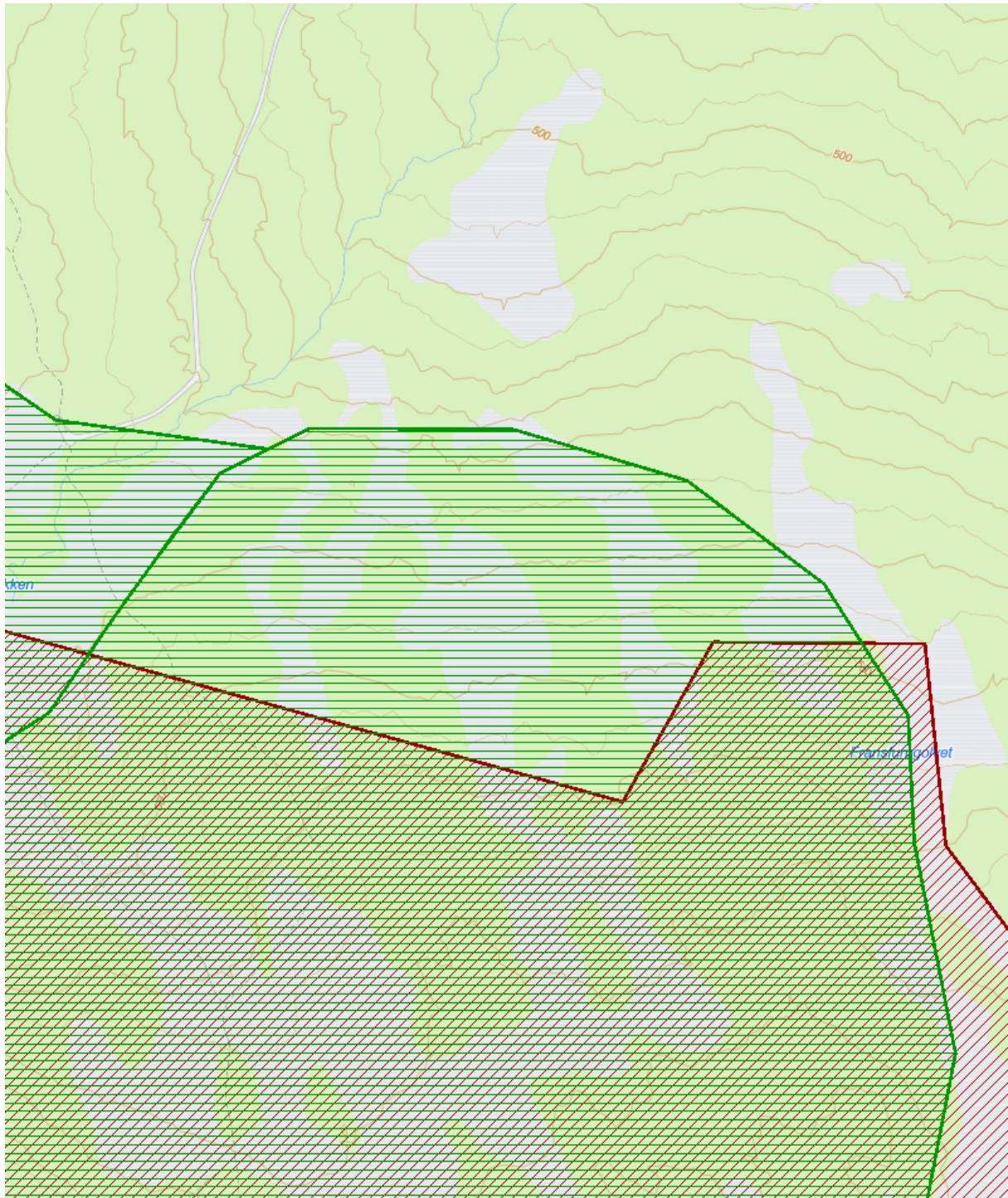
Ved uforutsette hendelser og/eller spørsmål om arbeidet i felt, kan SNO, v **Kjølvs Falklev**, kontaktes.

Ved uforutsett, eller planlagt stans i arbeidet (for eksempel på grunn av sykdom, eller reparasjoner), og/eller spørsmål om oppdragsavtalen, eller Field Maps, skal **Suzanne Wien** kontaktes.

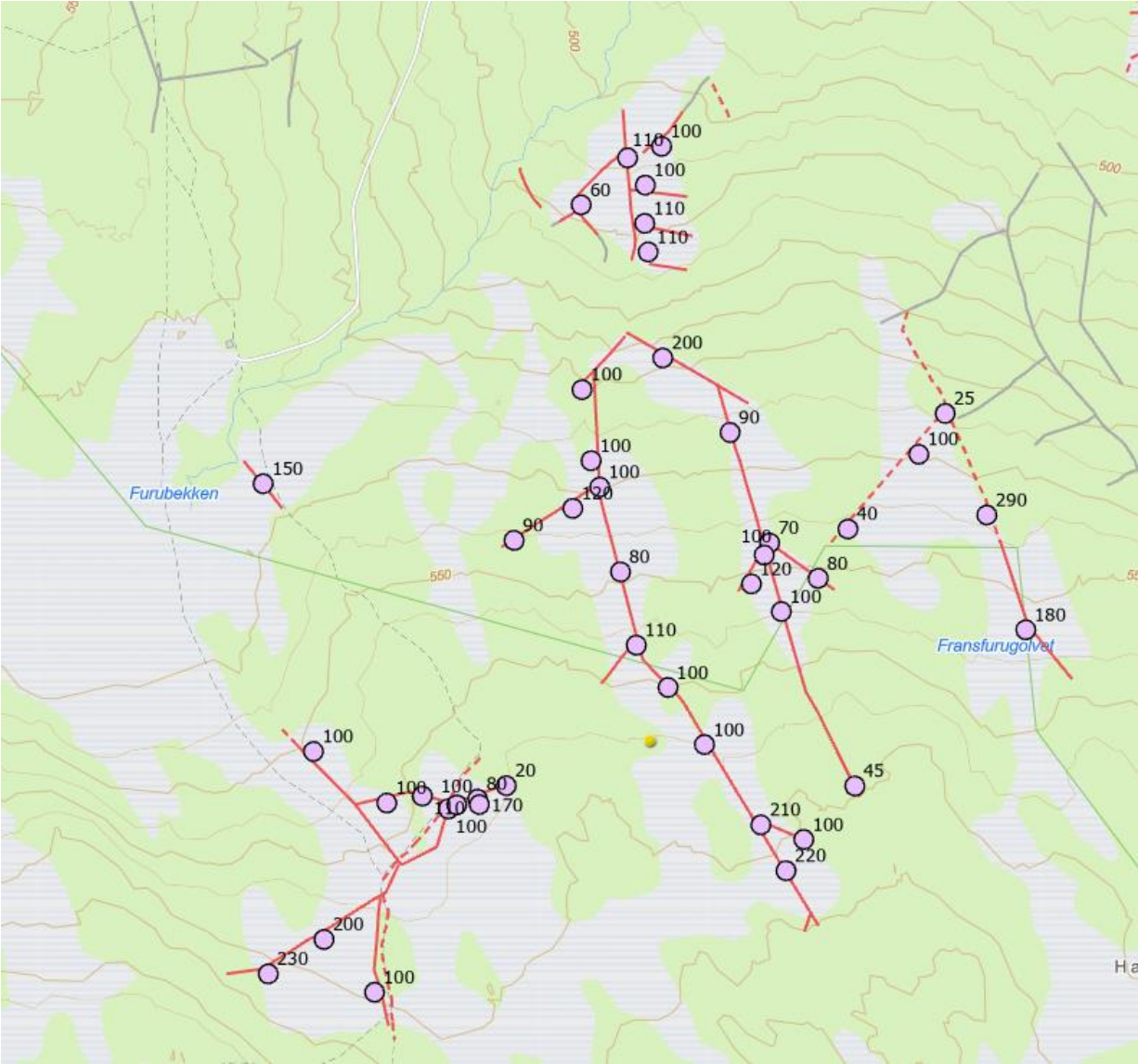
Se tabell 1 for kontaktinformasjon.

Kriterier for tilfredsstillende utført arbeid:

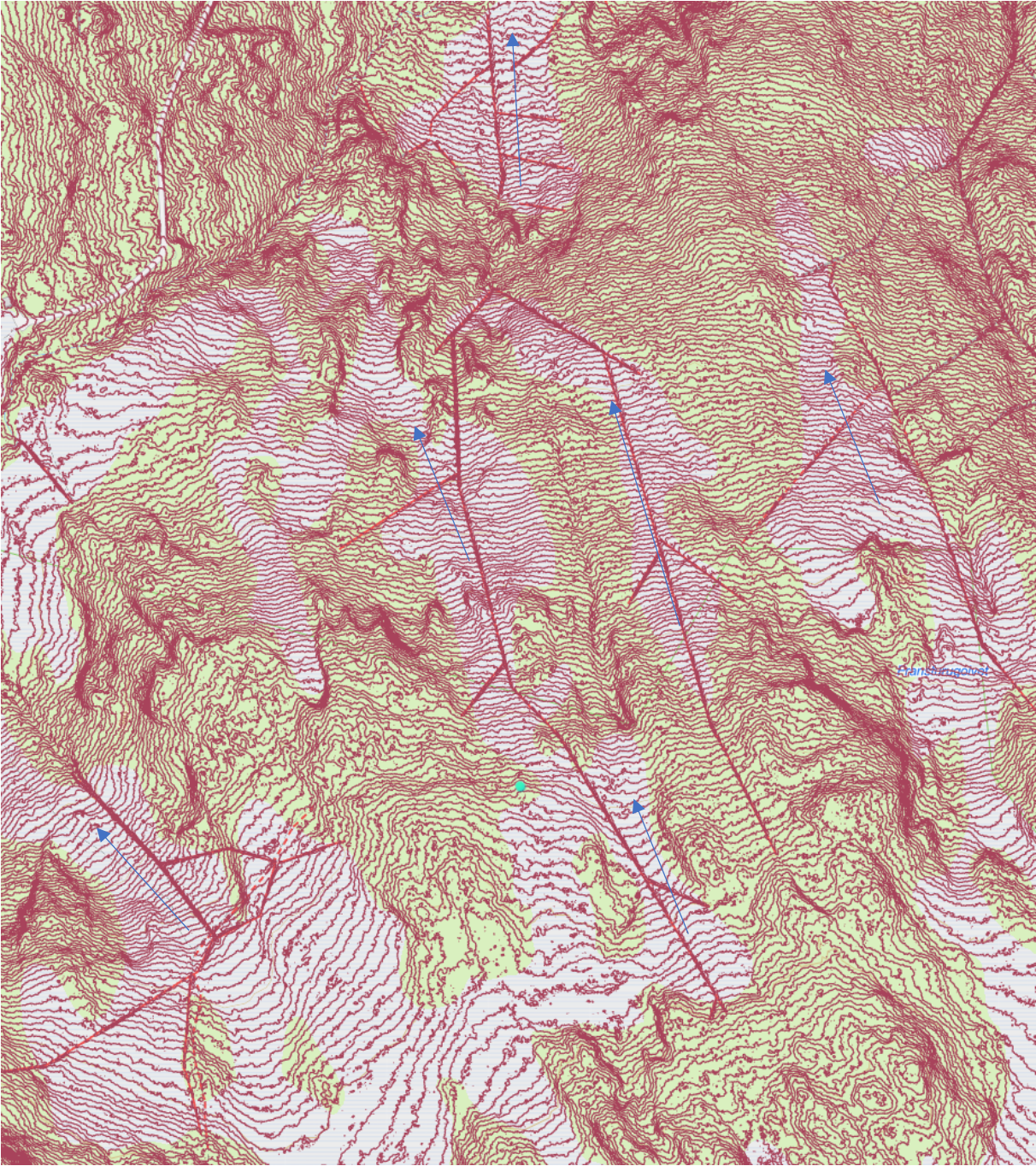
1. Metodikk beskrevet i dette dokumentet er fulgt, og tiltak som beskrevet i kart og i dette dokumentet er gjennomført. Endringer underveis skal skje i samråd med oppdragsgiver/SNO, avtales skriftlig før gjennomføring, og utføres i henhold til revidert metodikk.
2. Miljøkravene som fulgte rammeavtalen er oppfylt.
3. Field Maps er oppdatert fortløpende.
4. Området er ryddet for søppel og eventuelle skjemmende spor, etter dialog med Oppdragsgiver/SNO.
5. Timelister er levert Statsforvalteren

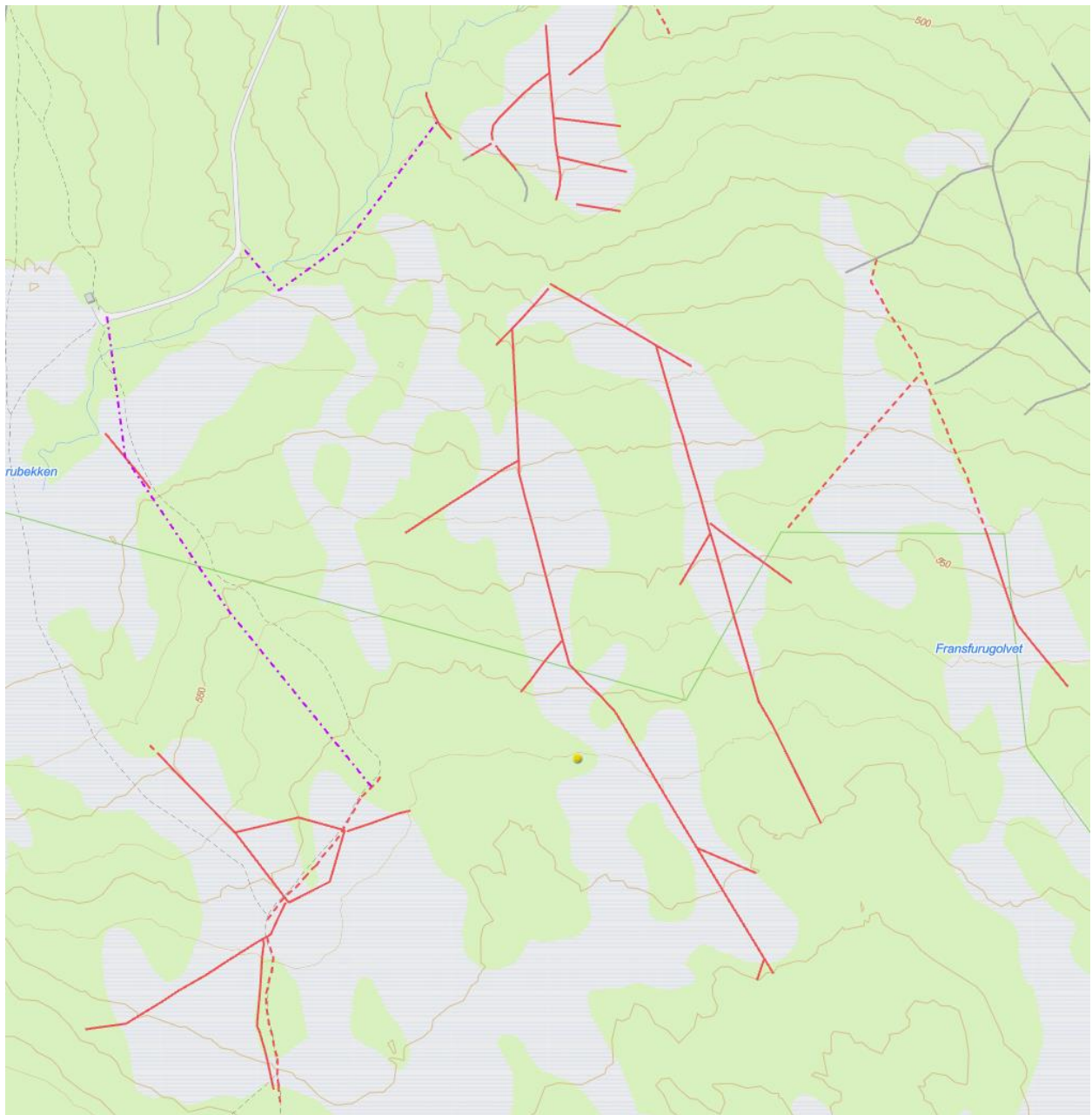
Figur 2: Grensen til verneområdet er vist med rød skravur, mens de kartlagte naturtypene er vist med grønn skravur. Naturtypen er gammel granskog, og noe av kvalitetene som dras frem er at den fremstår relativt urørt av mennesker.

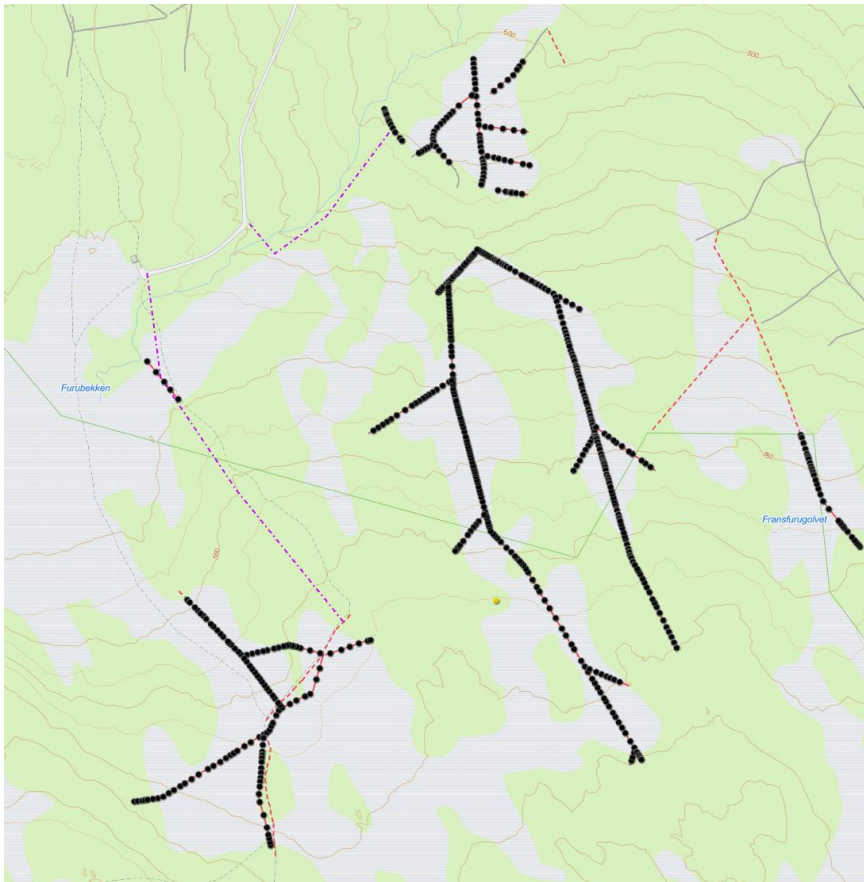
Figur 3: Oversikt over torvdybdemål (rosa prikker) i Hemberget 2, med dybden oppgitt i cm.

Figur 4: Hellingen på Hemberget 2 går mot nordvest, som indikert av blå piler.

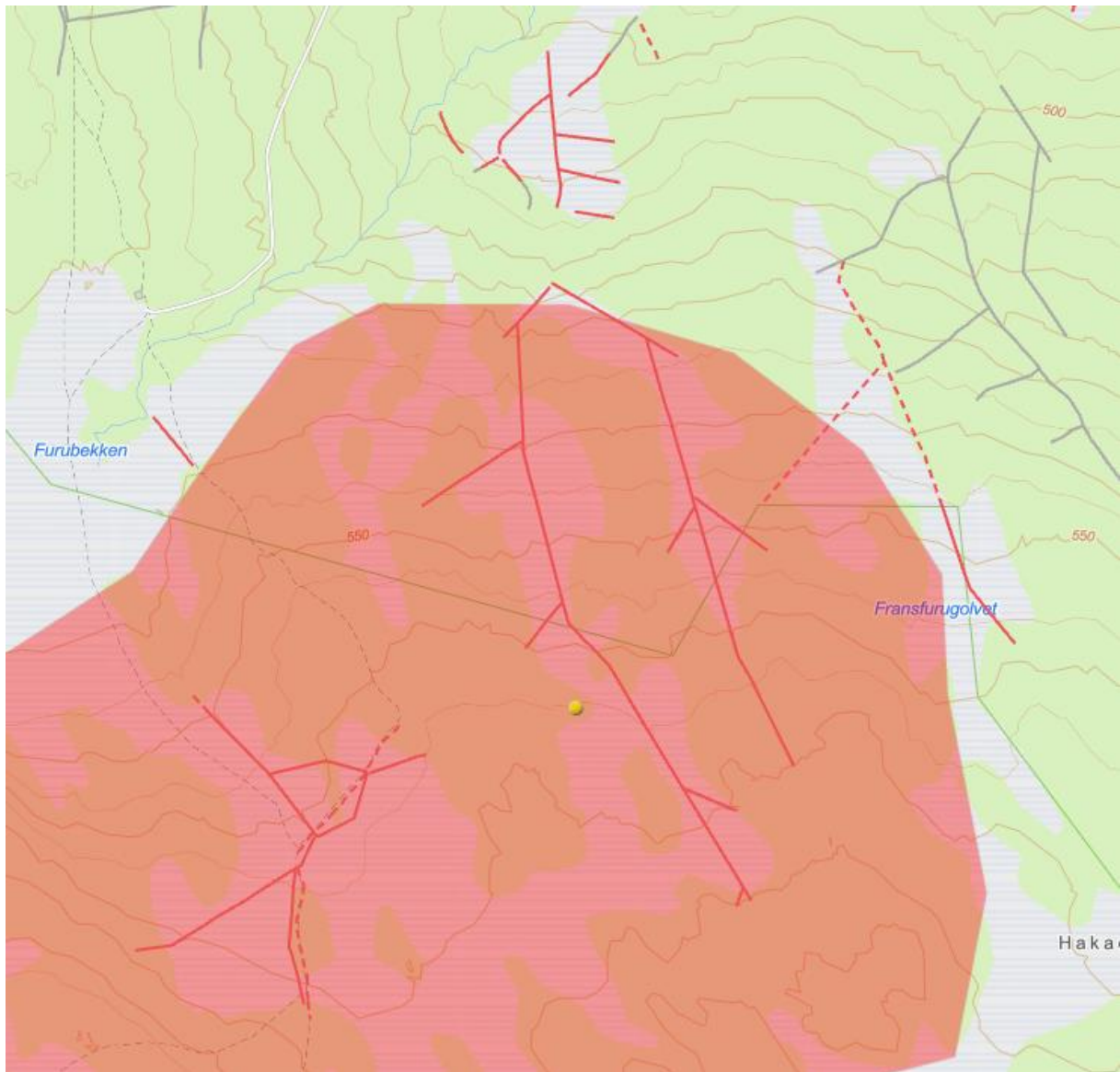
Figur 5: Foreslåtte adkomstveier med gravemaskina inn på myra, markert med lilla, stiplede linjer.

Figur 6: Demningene som skal bygges, markert med svarte prikker. Det er sannsynlig at en god del av disse vil bli fjernet ved gjennomgang i felt, da det antagelig ikke vil være plass til å bygge så mange, så tett.

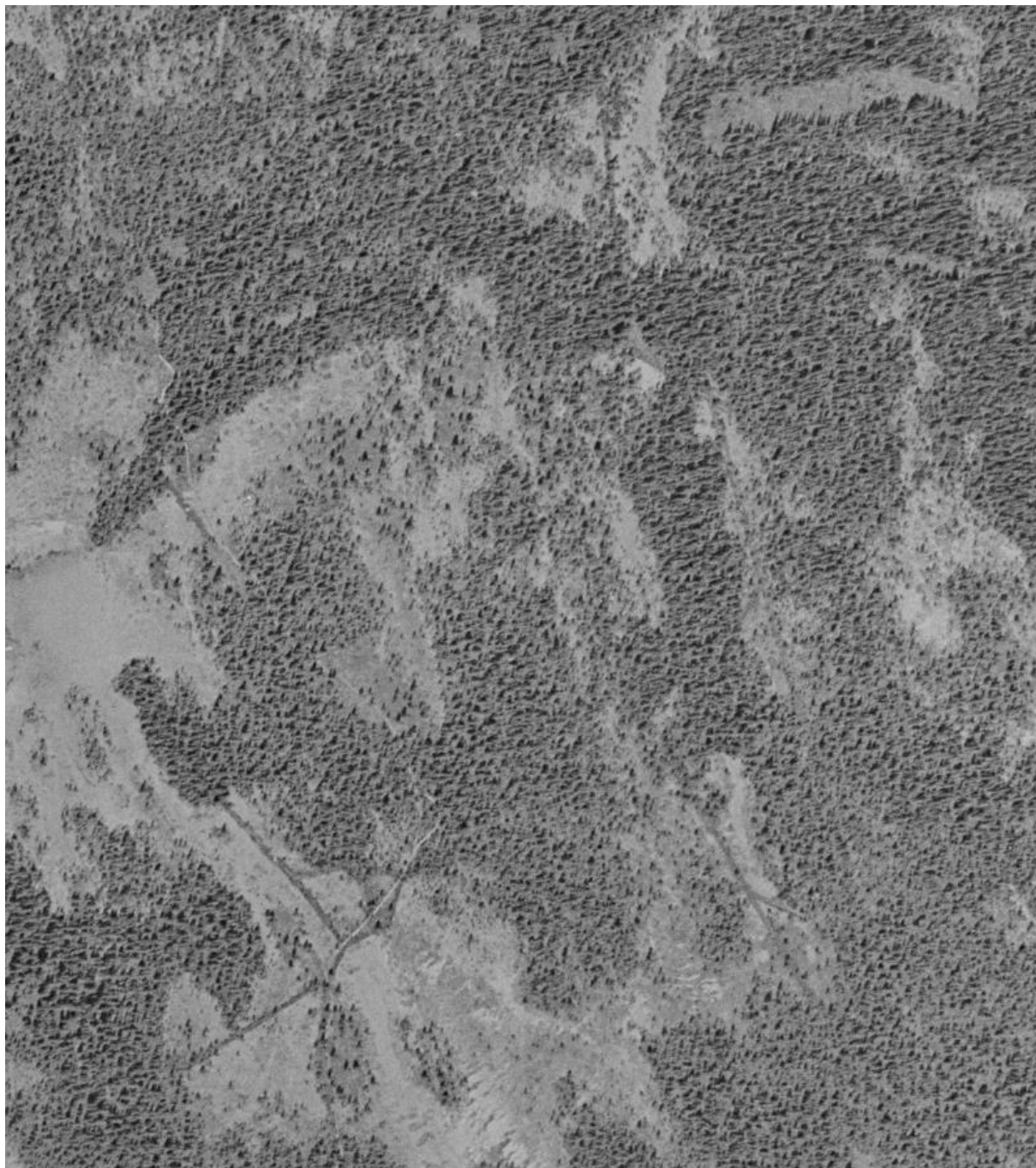
Figur 7: Oversikt over Hemberget 2 med grøfter som skal tettes i heltrukket rødt.

Figur 8: Dette er naturtypen i figur 2, klippet inn i Field Maps og markert som vegetasjon som skal stå i fred. Her er det nødvendig å tenke ekstra godt gjennom de sporene man etterlater seg, altså om man må ta ned trærne, eller ikke.

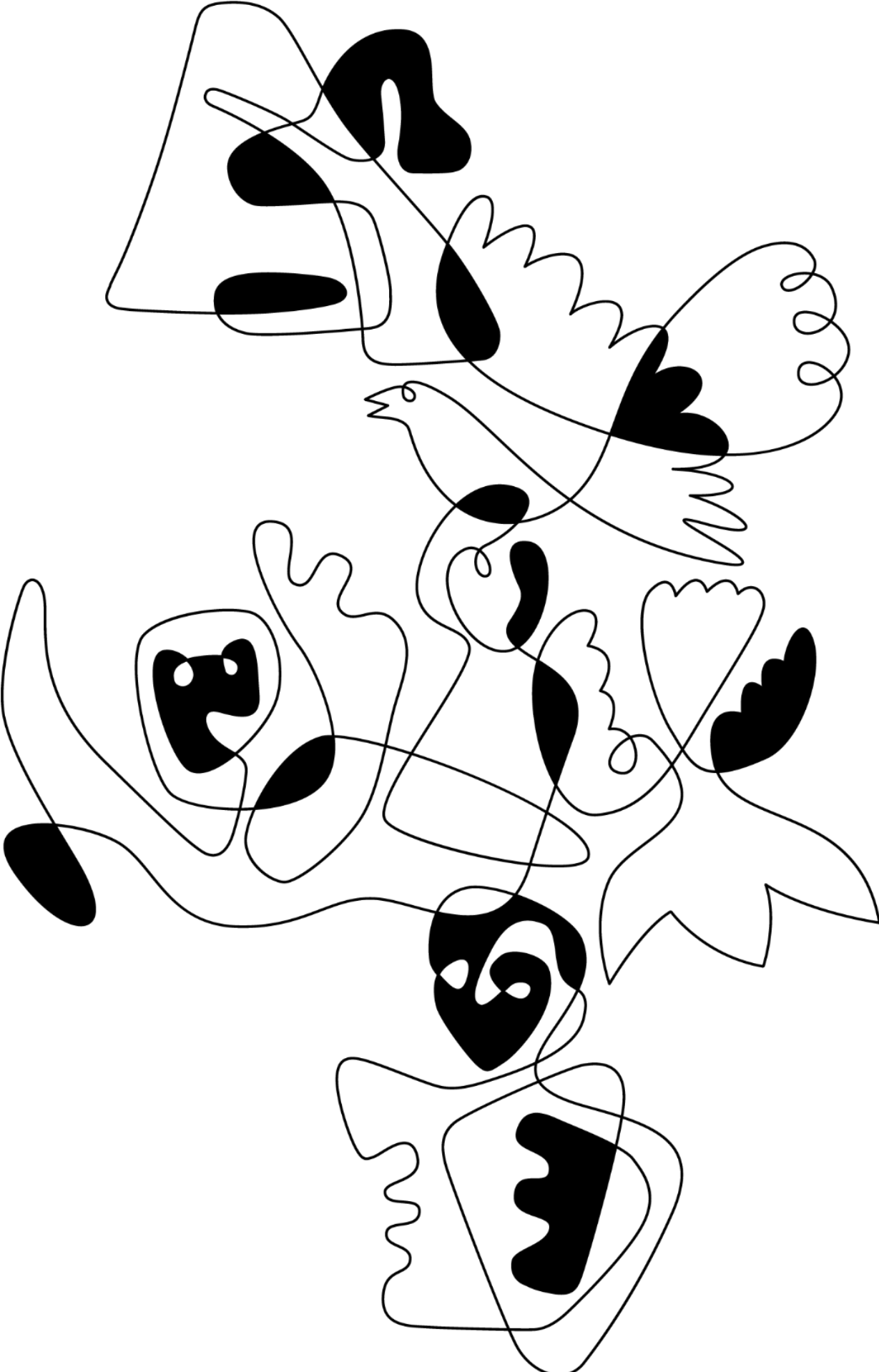
Figur 9: Ortofoto av Hemberget 2 som gir inntrykk av skogbildet langs grøftene som skal tettes.

Figur 10: Hemberget 2 i 1959.

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Postboks 987, 2604 Lillehammer | sfinpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/innlandet

